

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Zuidkaai 4-5 (Izegem, Provincie)

Projectcode: 2021F377
juni 2021

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 1: RESULTATEN VAN HET BUREAUONDERZOEK

Colofon

Ruben Willaert nv
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Julie Deryckere

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert NV, Sint-Michiels-Brugge, 2021

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert NV.

Ruben Willaert NV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Resultaten van het bureauonderzoek.....	7
1.1	Administratieve gegevens	7
1.2	Onderzoeksoopdracht	9
1.2.1	Doelstelling	9
1.2.2	Onderzoeksvragen	9
1.2.3	Juridische context	9
1.2.4	Randvoorwaarden	9
1.2.5	Archeologische voorkennis van het terrein.....	9
1.3	Werkwijze en strategie	10
1.3.1	Methode	10
1.3.2	Fysisch geografische situatie	10
1.3.3	Historische context en bekende archeologie vindplaatsen	10
1.3.4	Archeologische indicatoren	11
1.3.5	Verstoringshistoriek	11
1.4	Assessmentrapport	12
1.4.1	Introductie tot het projectgebied	13
1.4.1.1	Ruimtelijke situering	13
1.4.1.2	Geplande werken.....	14
1.4.2	Fysisch geografische en geologische situatie.....	17
1.4.2.1	Landschappelijke situering	17
1.4.2.2	Tertiaire lithostratigrafie	21
1.4.2.3	Quartaire lithostratigrafie.....	22
1.4.2.4	Bodemvormingsprocessen	23
1.4.3	Historische en archeologische voorkennis.....	24
1.4.3.1	Overzicht van de gekende archeologische waarden.....	24
1.4.3.2	Historische context en bekende archeologische vindplaatsen	34
1.4.3.3	Archeologische indicatoren en cartografische bronnen.....	36
1.4.3.4	Huidige gebruik en verstoringen	40
1.5	Synthese	44
2	Bibliografie.....	45

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).	8
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt). ..	8
Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt).....	13
Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de meest recente orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt).	14
Figuur 5: Inplantingsplan weergegeven op de meest recente orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt, Opdrachtgever).....	15
Figuur 6: Synthese van de geplande werken weergegeven op de meest recente orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt, Opdrachtgever).	16
Figuur 7: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).	18
Figuur 8: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	18
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	19
Figuur 10: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	19
Figuur 11: Hoogteverloop NO-ZW.....	20
Figuur 12: Hoogteverloop NW-ZO.....	20
Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt). ..	21
Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt). ..	22
Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).	23
Figuur 16: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen binnen een straal van 2 km van het projectgebied (Bron: Geopunt).	24
Figuur 18: Projectgebied weergegeven met de archeologienota's binnen een straal van 1,5 km (Bron: Geopunt).....	31
Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).	36
Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).	37
Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).	37
Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de Vandermaelenkaart, 1846-1854 (Bron: Geopunt).	38

Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).....	38
Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de Topografische kaart van het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw, 1950-1970 (Bron: Geopunt).	39
Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).	40
Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).....	41
Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).....	41
Figuur 26: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).....	42
Figuur 27: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2015 (Bron: Geopunt).	42
Figuur 28: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt).	43

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.....7

Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.17

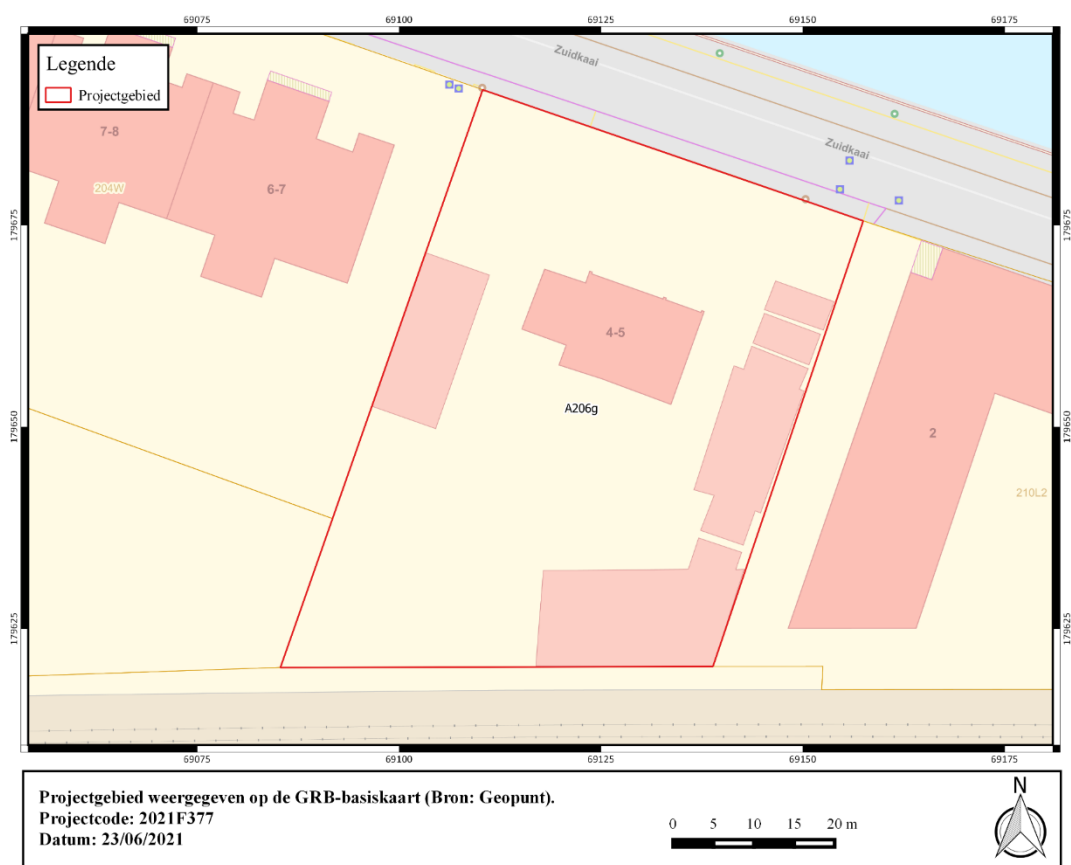
1 Resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Administratieve gegevens

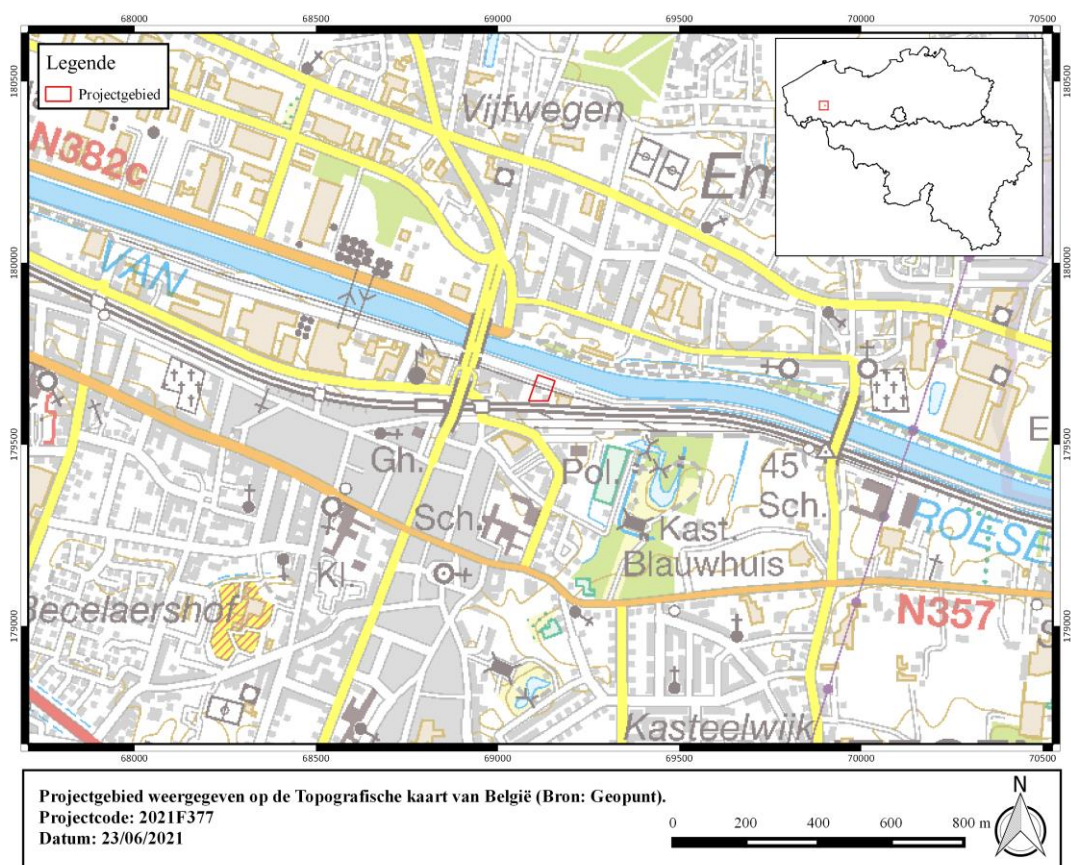
Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	Provincie
	Gemeente	Izegem
	Deelgemeente	/
	Postcode	8870
	Adres	Zuidkaai 4-5 8870 Izegem
	Toponiem	Zuidkaai 4-5
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 69061 Y _{min} = 179615 X _{max} = 69174 Y _{max} = 179694
b) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Izegem, Afdeling 1, Sectie A, nr. 206g Figuur 1	
c) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
d) Alle betrokken actoren en specialisten	Wouter Van Goidsenhoven (erkend archeoloog) Clara Thys (archeoloog) Elke Ghyselbrecht (aardkundige) Aaron Willaert (historicus) Julie Deryckere (archeoloog)	
e) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering	/	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt).

1.2 Onderzoeksoopdracht

1.2.1 Doelstelling

Het archeologisch vooronderzoek betracht altijd eerst door raadpleging van gekende en ontsloten informatiebronnen tijdens een bureauonderzoek eventueel aanwezig archeologisch erfgoed binnen het onderzoeksgebied te inventariseren, waarderen en veiligstellen.

1.2.2 Onderzoeksvragen

Voor het bureauonderzoek zijn volgende onderzoeksvragen te formuleren:

- Hoe is de aardkundige opbouw van het onderzoeksgebied?
- Welke processen van bodemvorming zijn bekend?
- Welke geomorfologische processen zijn bekend?
- Welke aardkundige eenheden zijn archeologisch relevant en wat is hun diepteligging?
- Zijn er archeologische resten bekend binnen de grenzen van het plangebied?
- Welke is de aard en ouderdom van bekende archeologische resten?
- Welke is de conserveringsgraad en gaafheid van de bekende archeologische resten?
- Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventueel aanwezige archeologische resten?

1.2.3 Juridische context

Het onderzoeksterrein situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als woongebied. Het onderzoeksterrein situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een zone waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt.

De oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt ca. 3370 m², vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

1.2.4 Randvoorwaarden

Voor het bureauonderzoek worden enkel toegankelijke en beschikbare bronnen gebruikt.

1.2.5 Archeologische voorkennis van het terrein

Binnen de grenzen van projectgebied Izegem Zuidkaai 4-5 werd in het verleden geen archeologisch onderzoek uitgevoerd.

In de omgeving zijn wel enkele archeologische vindplaatsen gekend (cfr. infra).

1.3 Werkwijze en strategie

1.3.1 Methode

In de praktijk resulteert het bureauonderzoek in een inschatting van het archeologisch potentieel van een onderzoeksgebied. Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en de verstoringshistoriek.

Pas na de vaststelling van het archeologisch potentieel kunnen onderbouwde inschattingen worden gemaakt over de planeffecten op eventueel archeologisch erfgoed.

1.3.2 Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen.

De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad en gaafheid van het archeologische erfgoed.

Volgende informatiebronnen werden geconsulteerd t.b.v. een eerste aardkundige analyse:

- Tertiair en Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Toelichting bij de Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Bodemkaart van Vlaanderen
- Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
- Hydrografische kaart van Vlaanderen

1.3.3 Historische context en bekende archeologie vindplaatsen

Beschikbare historische en toponymische kennis over woonplaatsen (buurtschap, gehucht, dorp, stad) in en nabij het onderzoeksgebied kan een zinvol kader bieden om de betekenis van bekende archeologische vindplaatsen te evalueren.

Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het onderzoeksgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van Agentschap Onroerend Erfgoed geraadpleegd en is lokaal geïnformeerd naar recent onderzoek. De recente onderzoeken die voortvloeiden uit archeologienota's zijn geraadpleegd via loket.onroerend.erfgoed.be.

1.3.4 Archeologische indicatoren

Archeologische indicatoren omvatten diverse datacategorieën zoals resultaten van non-intrusieve archeologische prospectietechnieken (bijvoorbeeld vondstmeldingen van metaaldetectie), toevallige vondsten bij niet-archeologische graafwerken, maar vooral ook historisch-cartografische bronnen, iconografische data en fotocollecties. Ze vormen fysiek aanwijsbare fenomenen die een aanwijzing kunnen zijn voor de aanwezigheid, ter plaatse of in de nabijheid, van archeologische sites.

Archeologische indicatoren zijn gezocht in de Centrale Archeologische Inventaris van het Agentschap Onroerend Erfgoed en in ontsloten cartografische bronnen die zowel via Geopunt als via het Nationaal Geografisch Instituut (Cartesius) ter beschikking worden gesteld. Bijkomende cartografische bronnen zijn waar relevant bekomen via verder archiefonderzoek.

1.3.5 Verstoringshistoriek

De verstoringsgraad van het onderzoeksgebied bepaalt in belangrijke mate de te verwachten gaafheid en bewaringsgraad van eventueel aanwezig archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de verstoring van de bodem te kunnen maken kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kan mondelinge informatie van vroegere gebruikers of bewoners, beschikbare plannen van (verdwenen) constructies, verslagen van bodemonderzoeken en saneringen of informatie over delfstoffenwinning relevante informatie bieden.

Aanvullende informatie over recent historisch landgebruik is afkomstig van geraadpleegde luchtopnames vanaf 1971, ter beschikking gesteld via Geopunt.

1.4 Assessmentrapport

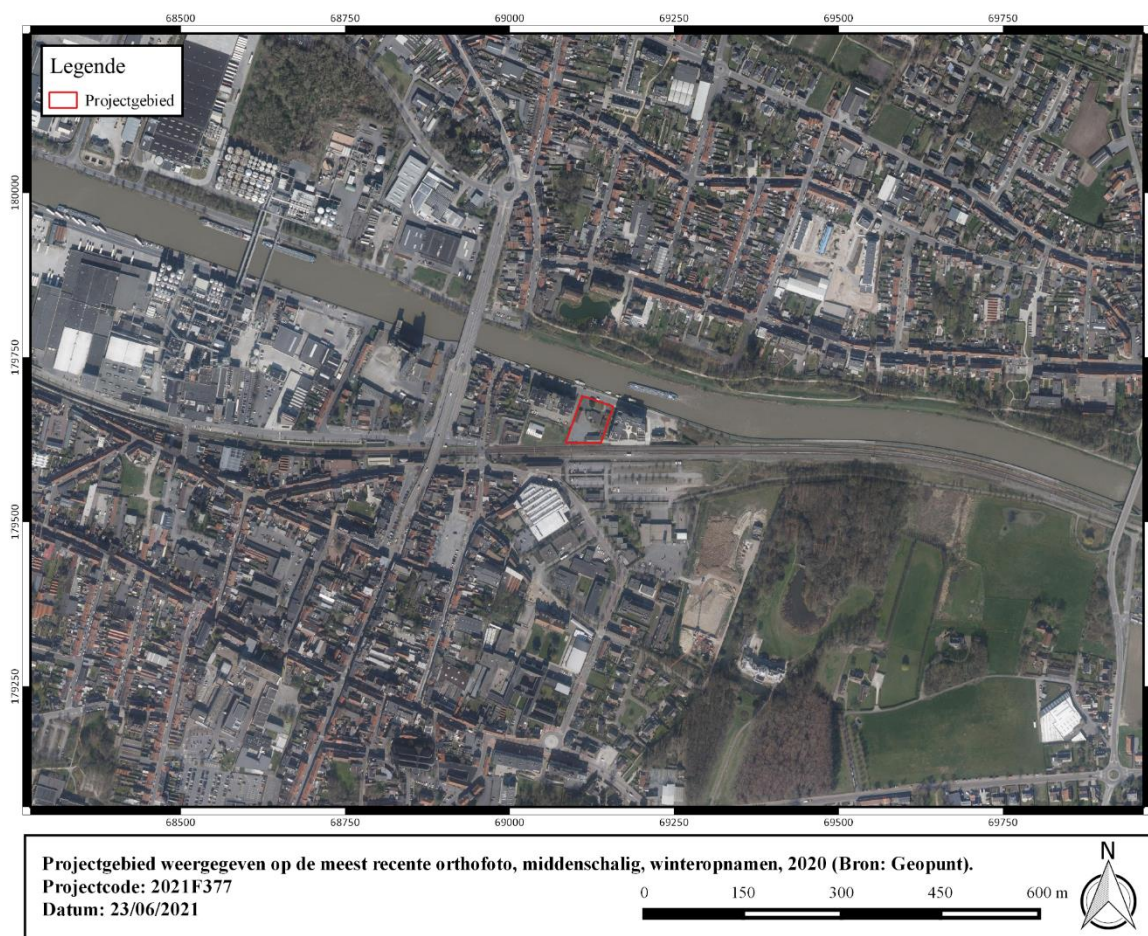
Het assessmentrapport omvat alle relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal, die bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Dit rapport heeft als doel het plangebied binnen zijn archeologisch en landschappelijk kader te plaatsen, rekening houdend met de geplande bodemingrepen. De studie maakt gebruik van verschillende datasets, waarbij het uitgangspunt steeds het ontwerpplan van de toekomstige bodemingrepen is. Dit ontwerpplan wordt telkens geprojecteerd op de geologische, bodemkundige en historische kaarten. Alle kaartmateriaal werd vervaardigd met behulp van QGIS, een geografisch informatiesysteem.

Op basis van deze assessment van het projectgebied kan een gegronde argumentatie opgesteld worden over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen archeologische maatregelen, die uiteengezet worden in deel 2: het programma van maatregelen.

1.4.1 Introductie tot het projectgebied

1.4.1.1 Ruimtelijke situering

Het projectgebied is gelegen te Izegem in de provincie West-Vlaanderen. Izegem bevindt zich in het centrum van de Mandelvallei. De Mandel vormt in het noorden de grens met deelgemeenten Emelgem en Kachtem. Verder naar het noorden grenst de gemeente aan Ardoos. In het zuiden grenst Izegem aan de gemeenten Ledegem en Lendelede. Ten oosten grenst de gemeente aan Ingelmunster. In het westen vormt de autosnelweg A 17 de grens met Roeselare. Het centrum van Izegem is ca. 250 m naar het zuidwesten gelegen. Het projectgebied grenst in het noorden aan de Zuidkaai. Het terrein wordt omsloten door de spoorweg Roeselare – Kortrijk in het zuiden en het kanaal Roeselare-Leie in het noorden.

Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt).

1.4.1.2 Geplande werken

1.4.1.2.1 Bestaande toestand

Het projectgebied heeft een oppervlakte van ca. 3370 m².

Centraal binnen het terrein is een woning gelegen die een oppervlakte beslaat van ca. 225 m². Het gebouw wordt omgeven door enkele garageboxen en andere bijgebouwen, die in totaal een oppervlakte beslaan van ca. 735 m². Het overige gedeelte van het terrein is grotendeels verhard over een oppervlakte van ca. 1950 m². Rondom de woning en langs de Zuidkaai bevindt zich een groenzone met enkele struiken en bomen.

Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de meest recente orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt).

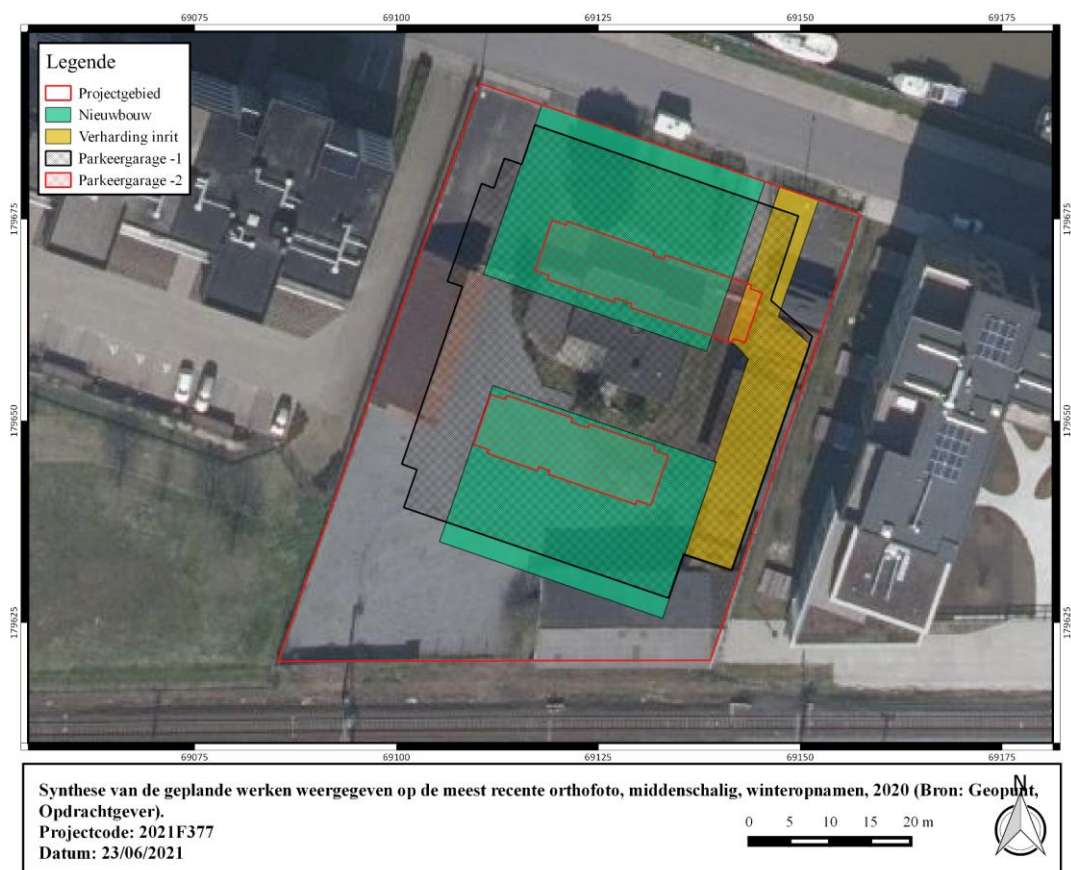
1.4.1.2.2 Ontworpen toestand

De opdrachtgever plant de realisatie van twee appartementsblokken met omgevingsaanleg binnen het terrein. Hiervoor zal de bestaande bebouwing gesloopt en de aanwezige verharding verwijderd worden.

Gebouw A, met een footprint van ca. 650 m², zal worden opgericht langs de Zuidkaai en bestaan uit 29 appartementen verdeeld over 8 verdiepingen. Gebouw B, met een footprint van ca 600 m², komt langs de achterzijde van het terrein te liggen en biedt plaats voor 23 appartementen over 6 verdiepingen. Onder de gebouwen zal één grote parkeergarage aangelegd worden met een oppervlakte van ca. 2042 m². Deze garage reikt tot op een diepte van 4,2 m -mv. Daarnaast zal over een kleinere oppervlakte (ca. 372 m²) een tweede ondergrondse verdieping aangelegd worden waarin opslag units worden ondergebracht. Deze zone reikt tot op een diepte van 6,8 m -mv. Per gebouw worden eveneens 2 liften geïnstalleerd. De liftschachten zullen aangelegd worden tot op een diepte van 8 m -mv. De funderingswijze van deze gebouwen en de kelder dient nog bepaald te worden door ingenieursstudie.

Rondom de nieuwe gebouwen wordt een groenzone aangelegd samen met een verharde inrit en enkele paden in grint en grasdalen. Voor de aanleg van de verharde inrit (ca. 300 m²) wordt een bodemingreep van 50 cm –mv gerekend. Voor de aanleg van de omliggende groenzone en padjes wordt rekening gehouden met een bodemingreep van 30 cm –mv. Daarnaast zullen binnen het terrein verschillende nieuwe bomen worden aangeplant. Centraal zal het terrein ca. 70 cm worden opgehoogd in functie van afwatering en de mogelijkheid om de groenzone te voorzien bovenop de aan te leggen parking.

Figuur 6: Synthese van de geplande werken weergegeven op de meest recente orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt, Opdrachtgever).

1.4.2 Fysisch geografische en geologische situatie

Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.

Bron	Informatie
Landschappelijke situering	Scheldebekken zonder getijden
Tertiair	Lid van Moen (Formatie van Kortrijk)
Quartair	Type 3a
Bodemtypes	OB
Potentiële bodemerosie	Onbepaald
Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen	15,2 – 15,9 m TAW
Hydrografie	Leiebekken, Deelbekken van de Mandel

1.4.2.1 Landschappelijke situering

Het projectgebied is gelegen in het Scheldebekken zonder getijden, nabij het stedelijke gebied rond Izegem. Het terrein situeert zich centraal binnen de Mandelvallei. De depressie van de Mandel maakt deel uit van de Vlaamse Vallei die morfologisch gekenmerkt wordt door een relatief vlak reliëf. Tijdens de beginfase van het Peniglaciaal hebben zowel de Leie als de Mandel een grote laterale uitbreiding gekend waardoor de volledige breedte van de vallei werd ingenomen. Aan dit sedimentatiepatroon komt een eind in het Tardiglaciaal dat wordt gekenmerkt door een beduidende klimaatsverbetering, op enkele koude fases na. Belangrijk is een hervatting van fluviatiele activiteit met in een eerste fase een uitschuring van de huidige valleien. De rivieren nemen een meanderend patroon aan waarbij zowel Leie als de Mandel een underfit river worden die in een bovenmaatse vallei vloeit.

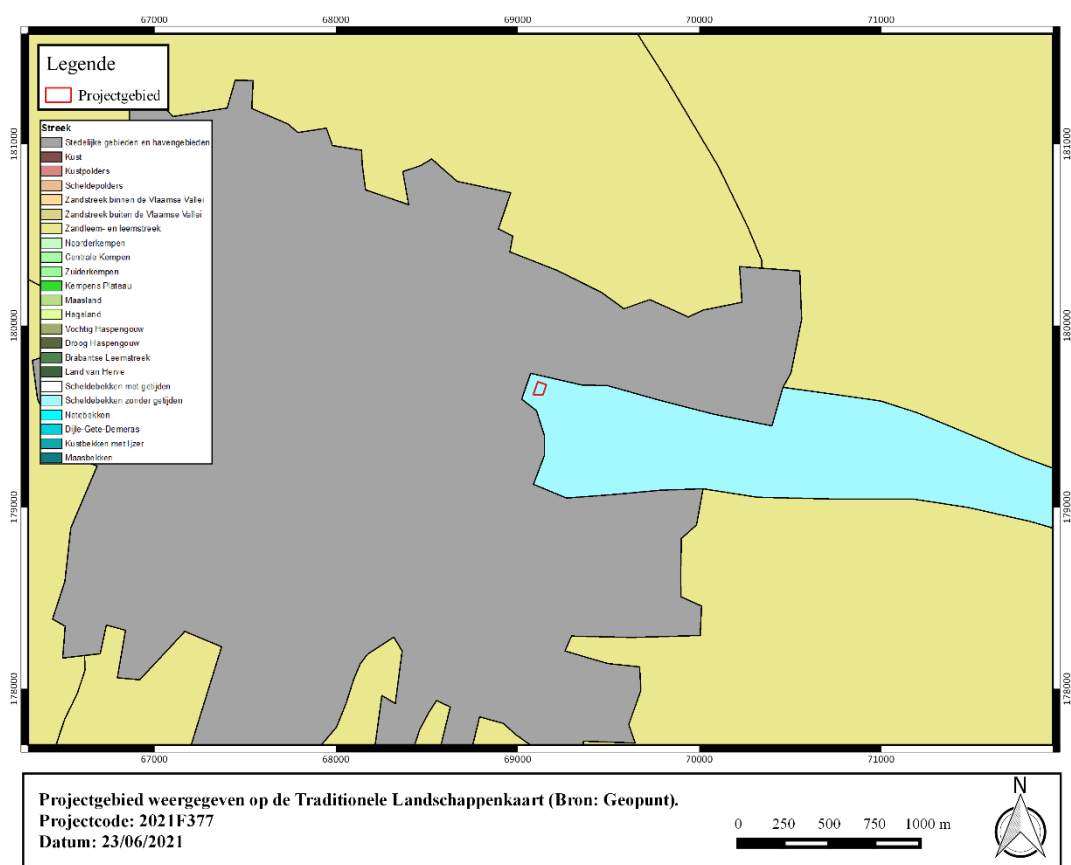
De Mandelvallei vormt dus het overmaatse (500 à 700 m brede) subsequente zijdal van het Leiedal tussen Oostrozebeke en Roeselare. Verder naar het oosten gaat dit rivierdal vervolgens over in het Leiedal. Aan de voet van de zeer afgevlakte dalflanken kan men zandige laagterrasresten herkennen, gelegen op een hoogte van ca. 17 m TAW. Meer richting de rivier ligt de iets lager gelegen, meer kleiige dalbodem van de holocene vallei. Die alluviale vlakte waarin de rivier stroomt, ligt op +14 à +15 m, heeft een gemiddelde breedte van hoogstens 200 m en helt zeer langzaam naar het oosten. Ze vertegenwoordigt zoals hierboven vermeld het deels opgevulde holocene dal dat zich in de zandige opvulling van het boven-pleistocene dal ingesneden had¹.

Het plangebied is gelegen op de dalbodem van de Holocene vallei van de Mandel en bezit een hoogteligging tussen de 15,2 en 15,9 m TAW. Het terrein kent een relatief vlak verloop. Het projectgebied werd in het verleden mogelijk licht opgehoogd ter hoogte van de bestaande woning.

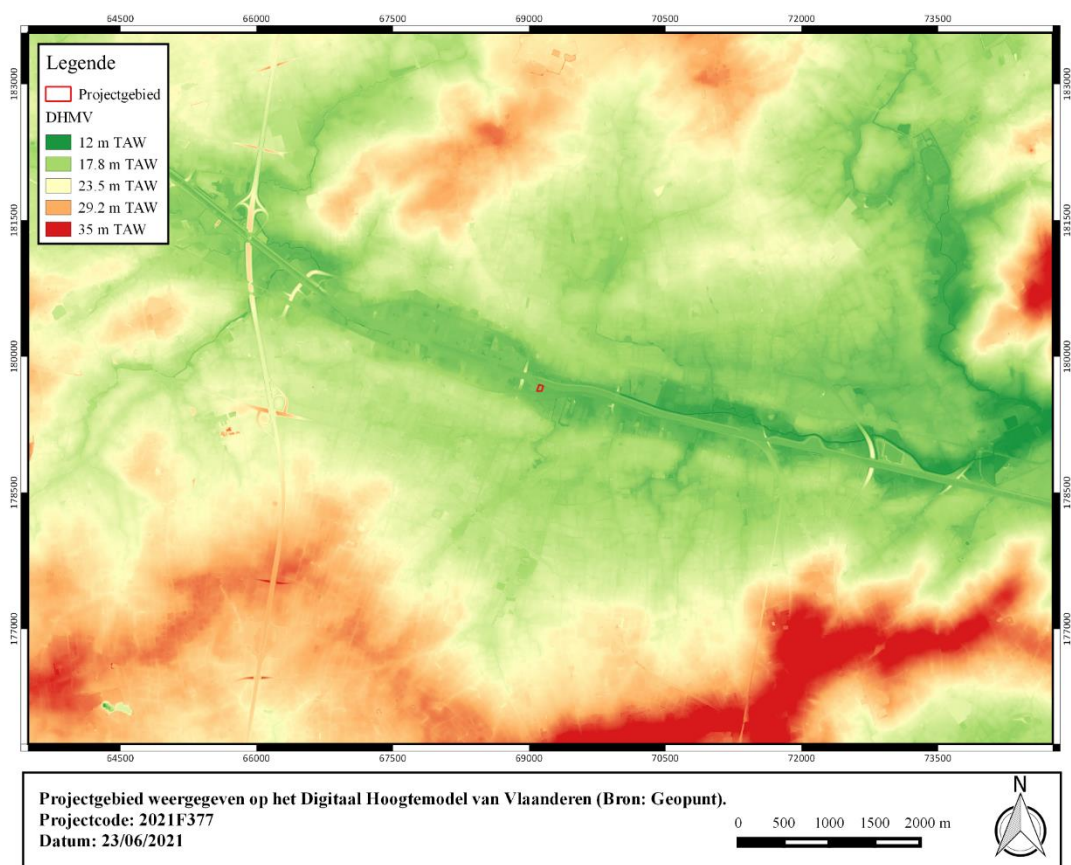
Hydrografisch gezien is het projectgebied gelegen in het Leiebekken, deelbekken van de Mandel.

¹ De Moor, 1997.

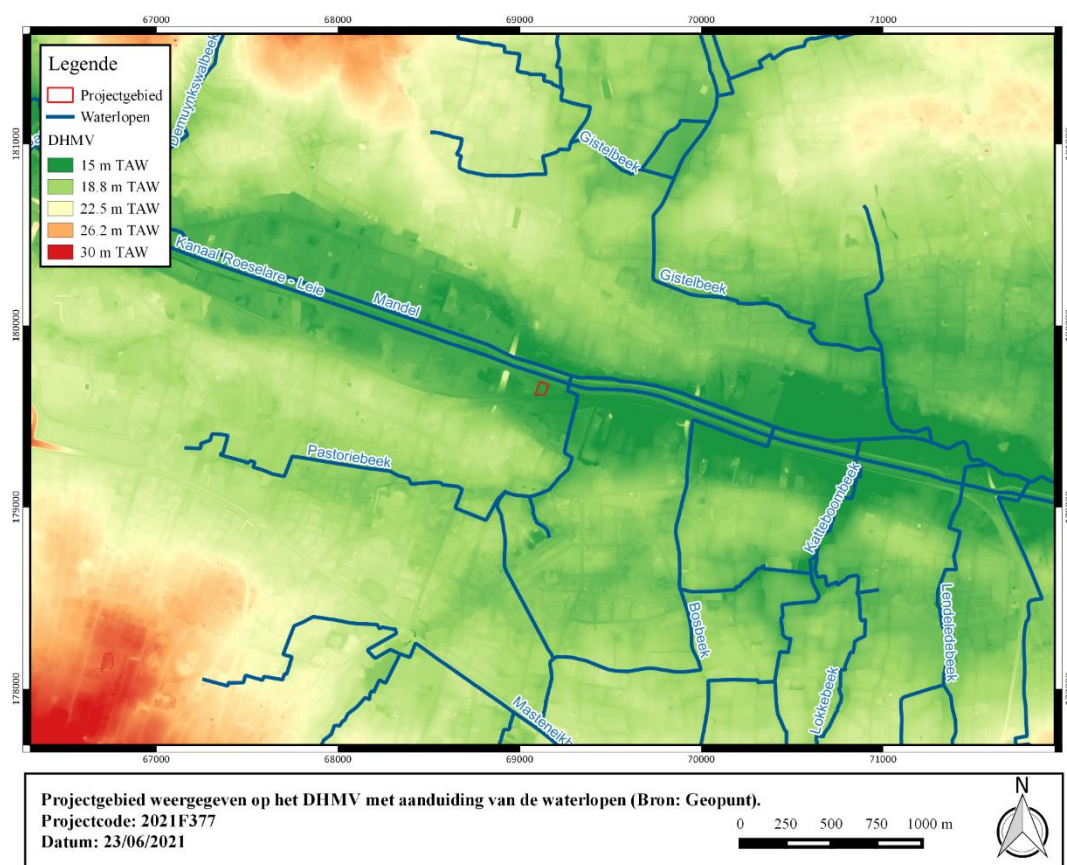

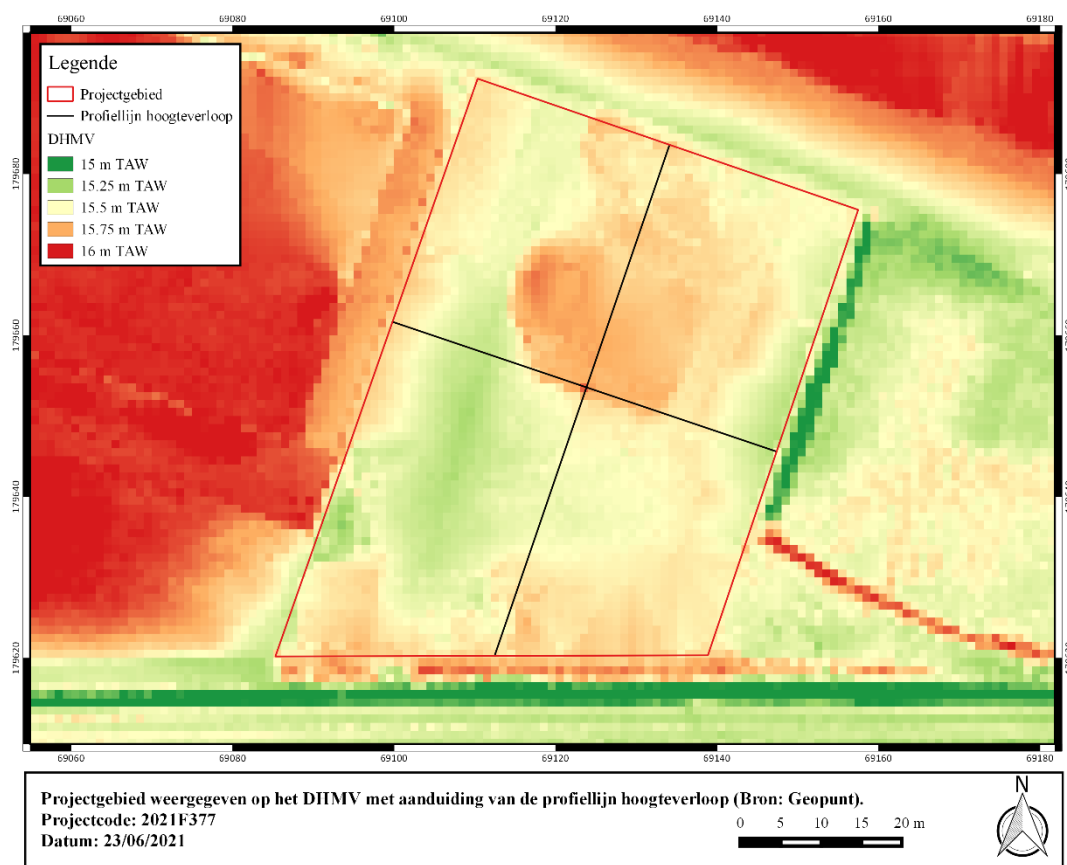
Figuur 7: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).

Figuur 8: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

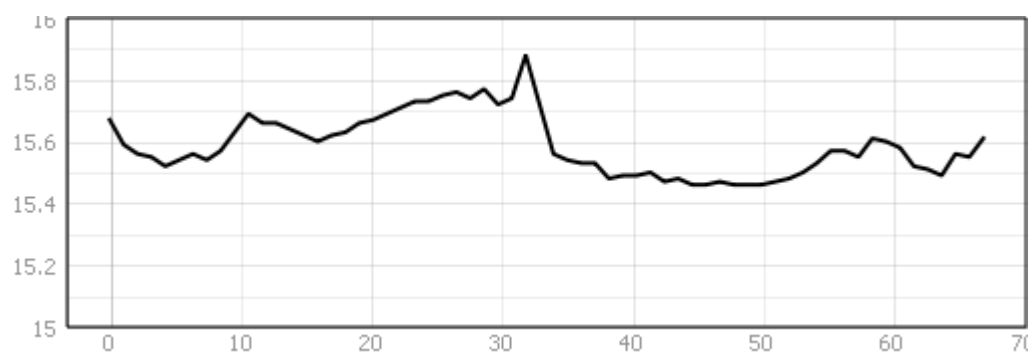

Figuur 9: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

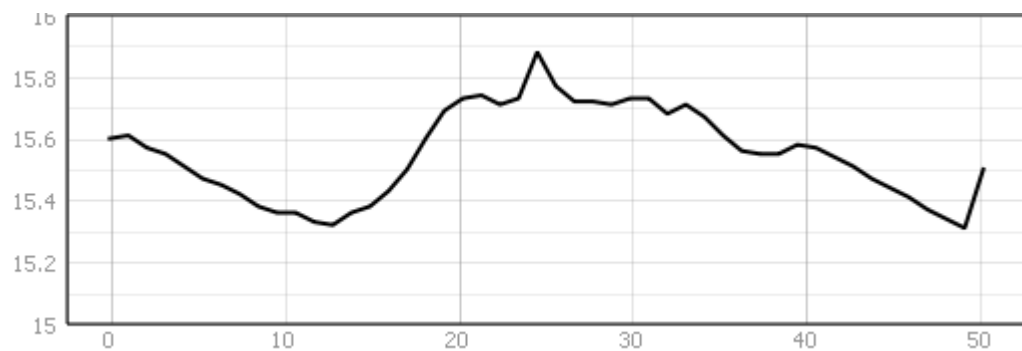

Figuur 10: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

Figuur 11: Hoogteverloop NO-ZW

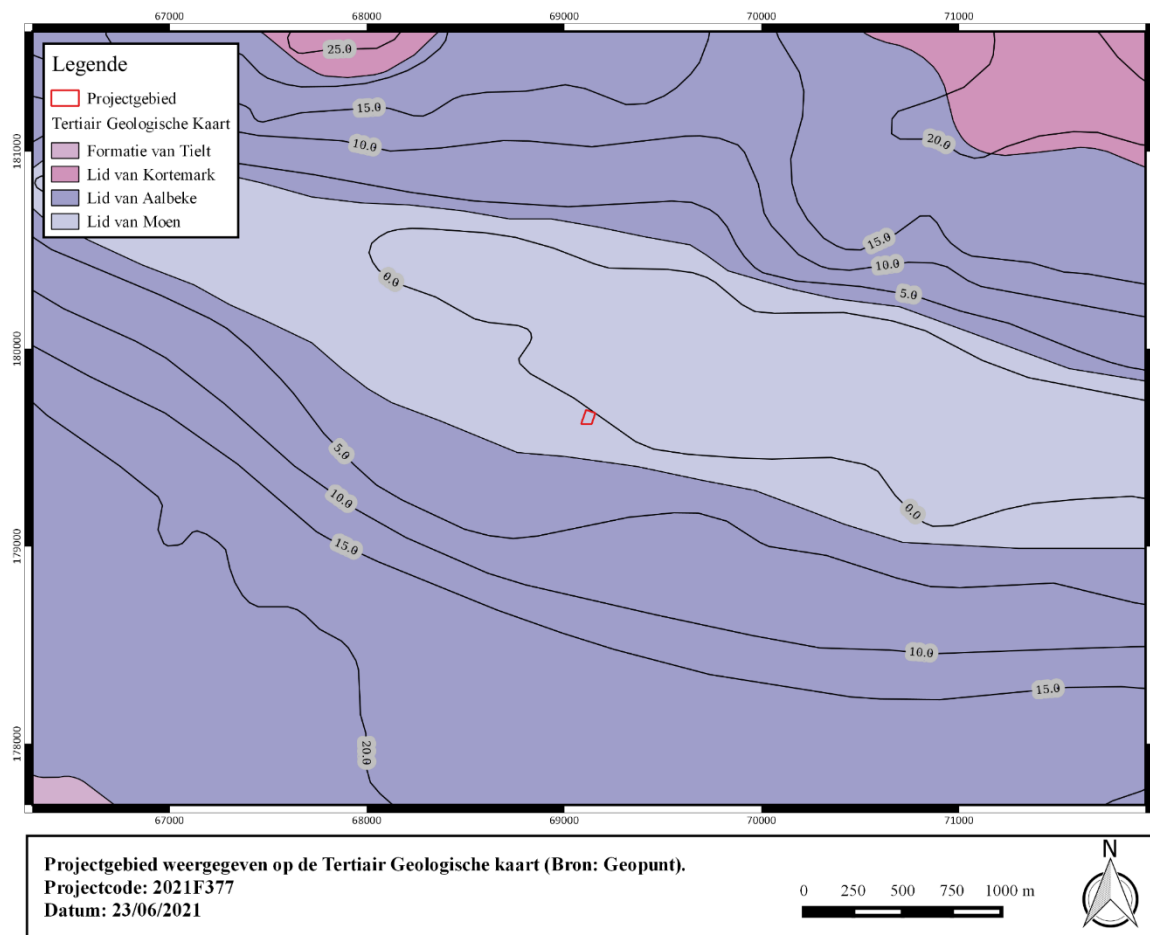

Figuur 12: Hoogteverloop NW-ZO

1.4.2.2 Tertiaire lithostratigrafie

Het projectgebied is gelegen in het **Lid van Moen** (Formatie van Kortrijk). Deze formatie bestaat hoofdzakelijk uit mariene kleiige sedimenten, die weinig macrofossielen bevatten en is de eerste afgezette formatie van het Vroeg-Eoceen (54,8 Ma – 49,0 Ma). Over het algemeen worden de afzettingen siltiger of zandiger (ondieper afzettingsmilieu) naar het zuidoosten toe en homogeen kleiiger naar het noorden en noordoosten toe (dieper afzettingsmilieu). De Formatie van Kortrijk wordt ingedeeld in vier leden; van onder naar boven: het Lid van Mont-Héribu, het Lid van Saint-Maur, het Lid van Moen en het Lid van Aalbeke. Het Lid van Mont-Héribu rust op de Groep van Landen.

Het **Lid van Moen** is afgezet tijdens een periode van zeespiegelschommelingen, wat resulteerde in een heterogeen sedimentpakket. Het is een grijze kleiige silt, waartussen intercalaties voorkomen van zand met grof glauconiet of gebroken schelpresten. Deze grove lagen zijn vermoedelijk afgezet tijdens stormperiodes (tempestieten). Naar het noorden en noordoosten toe gaat deze eenheid over naar een meer homogene kleiigere afzetting.

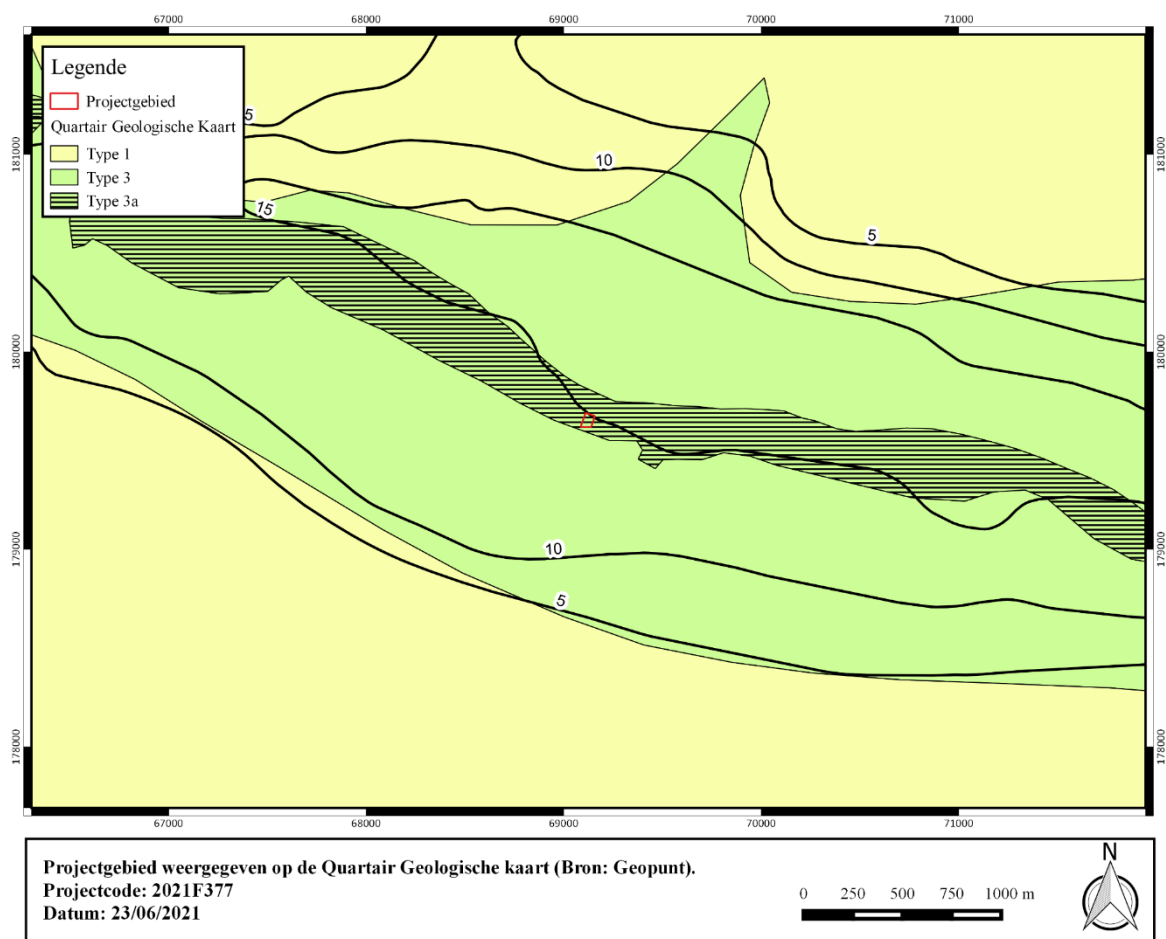

Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.2.3 Quartaire lithostratigrafie

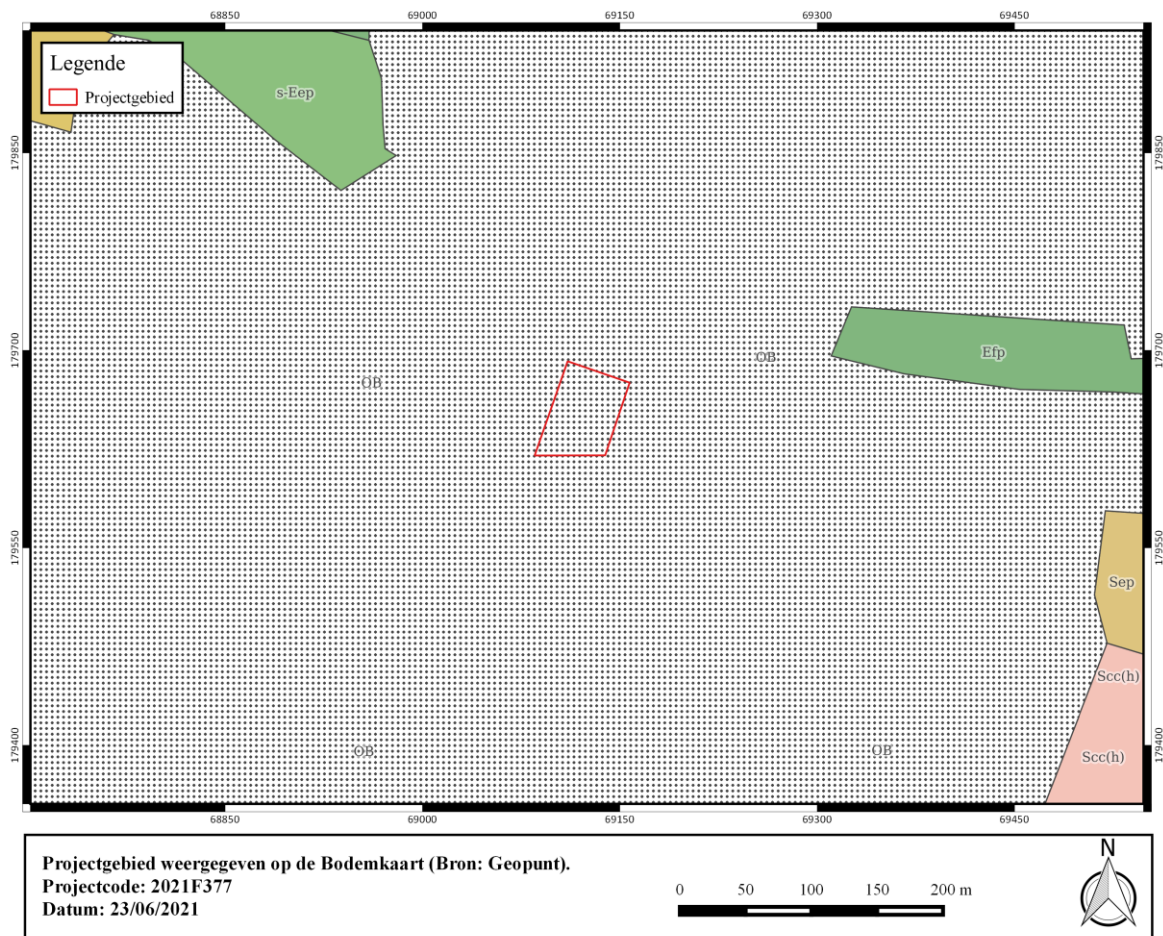
Het projectgebied is gelegen in het Quartair **Type 3a**. Het bestaat uit een basis van fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan gevolgd door een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen. Binnen deze afzetting kunnen mogelijk hellingsafzettingen van het Quartair voorkomen. Lokaal kan deze eolische afzetting afwezig zijn. De top bestaat uit een fluviatiele afzetting (organochemisch en perimarien inclus) van het Holoceen en mogelijk Tardiglaciaal.

Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.2.4 Bodenvormingsprocessen

Het bodemtype **OB** is een kunstmatig bodemtype waarbij de natuurlijke bodem sterk verstoord kan zijn door de aanwezige verharding of bebouwing. Hierdoor is het niet altijd mogelijk de natuurlijke bodem te herkennen.

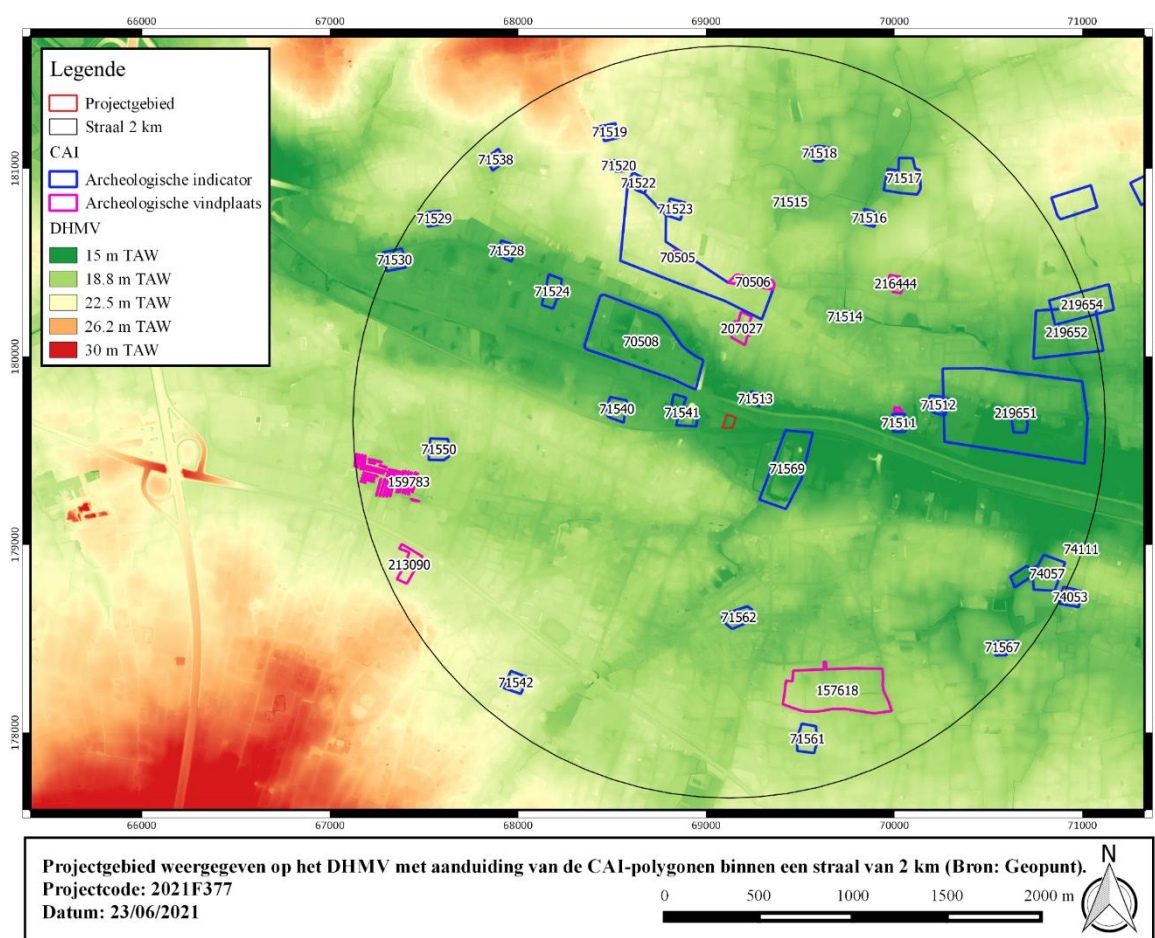
Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).

1.4.3 Historische en archeologische voorkennis

1.4.3.1 Overzicht van de gekende archeologische waarden

In de omgeving van het onderzoeksgebied zijn meerdere archeologische sites en vindplaatsen gekend. Het merendeel van deze sites bevinden zich echter op de hoger gelegen terreinen langs de riviervallei. Aan de overzijde van het kanaal werden bij ouder onderzoek resten uit het neolithicum in kaart gebracht. Hierbij maakt de CAI melding van bewoningssporen en een groot aantal artefacten. De goed gedraineerde, hoger gelegen, vruchtbare zandleemgronden moeten dan ook uitermate geschikt geweest zijn voor vroege landbouwers in de streek. Tevens maakt de CAI melding van een toevalsvondst eind de 19^e eeuw van een grafveld uit de Romeinse periode en de vroege middeleeuwen. Ten zuiden van het onderzoeksgebied, op hoger gelegen terrein, wordt voornamelijk melding gemaakt van middeleeuwse resten van landindeling, bewoning en veldgraven uit de Romeinse periode. Bij verschillende veldprospecties langs de randen van de Mandelterrassen zijn eveneens lithische artefacten gerecupereerd die wijzen op de aanwezigheid van jager-verzamelaars langs de gradiëntzone van de rivier en haar zijtakken. Bij recenter onderzoek ten zuiden van het onderzoeksgebied werden eveneens resten uit de metaaltijden onderzocht en enkele veldgraven uit vermoedelijk de Romeinse periode. Recenter onderzoek in het alluvium van de Mandel bracht enkel resten uit de 18^e en 19^e eeuw aan het licht. Concreet wijzen de gekende waarden op een quasi doorlopende menselijke aanwezigheid op de terrassen langs beide oevers van de Mandel sinds de steentijden.

Figuur 16: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen binnen een straal van 2 km van het projectgebied (Bron: Geopunt).

I. Archeologische vindplaatsen

70506	Opgraving (1954); NK: 250 meter Neolithicum: 4 neolithische woonhaarden – aardewerk – 40tal silexen Bron: Goeminne H. 1967-1968, West-Vlaanderen tussen Leie en Kustvlakte gedurende de Romeinse periode, onuitgegeven licentiaatsverhandeling Universiteit Gent.
70507	Opgraving; NK: 150 meter Romeinse tijd: een vierkante houten waterput. In de put werd materiaal gevonden van de 1ste tot de 3de eeuw (vooral 1ste eeuw). Bron: Anseeuw J. 1987, Gallo-Romeinse waterputten in Vlaanderen. Een status quaestionis, onuitgegeven licentiaatsverhandeling RUGent.
76515	Opgraving (1983) Romeinse tijd: 6-tal fragmenten van een Romeinse maalsteen uit Eifelbasalt, Romeinse dakpanbrokken volle middeleeuwen: sporen van het oudste zaalkerkje, omstreeks het midden van de 13de eeuw vervangen door een driebeukige benedenkerk. In 16de eeuw verwoest. Losse vondsten: klokkenoven, bouwmateriaal, ceramiek, fragmenten 16de eeuwse grafzerk. Bron: DESPRIET Ph. 1983: Emelgem: Archaeologisch onderzoek van de Sint-Pieterskerk, in Archaeologia Mediaevalis, 25-26/02/1983, p. 66-67.
157618	Mechanische prospectie (2011); NK: 15 meter Onbepaald: mogelijke kleiwinningskuil, greppels, grachten, paalsporen, 5 kuilen opgevuld met verbrand baksteenmateriaal en misbaksels Midden-Romeinse tijd: brandrestengraf met nis met 5 volledige recipiënten aardewerk en houten kistje met 3 fibulae, aardewerk uit de 2de helft 1ste eeuw en vroege 2de eeuw, sporen van 2 erven, waarvan 1 hoofdgebouw, verder verschillende greppels, paalsporen en kuilen. volle middeleeuwen: aardewerk, veekraal met waterput, spieker en palenconfiguratie dat mogelijk deel uitmaakt van een bij- of hoofdgebouw. Den noorden ervan een concentratie paalkuilen en greppels zonder duidelijke structuur. late middeleeuwen: verspreid aardewerk Bron: Ryssaert C. 2014: Maiorum Consuetudini deditus. Transformaties en ontwikkeling van een rurale gemeenschap in de Mandelvallei: Gallo-Romeins en middeleeuws tijdsvak ter hoogte van de Hondekensmolenstraat in Izegem, Antea Rapporten, Antwerpen.

159783	Mechanische prospectie (2011); NK: 15 meter Middeleeuwen: relatief brede gracht waarin 2 wandfragmenten grijs en 2 wandfragmenten rood aardewerk werden aangetroffen. De scherven zijn te dateren in de middeleeuwen, maar wellicht dateert de gracht zelf uit de nieuwe of nieuwste tijden - 2de brede gracht en enkele greppels - enkele kuilen, waaronder 3 recente paalkuilen van een erfafbakening Onbepaald: een grote ovale tot rechthoekige kuil met houtskoolrijk materiaal; echter niet te interpreteren als graf of houtskoolmeiler. WO I: kuil met patronen uit WO I Bron: Wuyts F. & Steurbaut A. 2011, Izegem - Heibrugstraat. Rapportage archeologisch proefsleuvenonderzoek - juni 2011, GATE-rapport 23.
207027	Mechanische prospectie (2014); NK: 15 meter Middeleeuwen: greppels en kuilen, en mogelijke resten van een 'enclosure'. Nieuwe tijd: enkele kuilen Bron: Vander Ginst V., Smeets M. 2014: Het archeologisch vooronderzoek aan de Baronstraat te Izegem, Archeo-rapport 213, Kessel-Lo.
213090	Mechanische prospectie (2013) onbepaald: greppels en kuilen die mogelijk tot de metaaltijden of Romeinse periode behoren, zonder geassocieerd vondstenmateriaal. Romeinse tijd: Houtskoolrijke kuil, mogelijk brandrestengraf nieuwe tijd: grachten Bron: Wuyts F., Reniere S. 2013: Izegem-Hazelaarstraat. Rapportage archeologisch proefsleuvenonderzoek - januari/ februari 2013, GATE-rapport 51, Bredene.
216444	Mechanische prospectie (2017) onbepaald: houtskoolrijke kuil en greppeltje Bron: Bartholomieux B., Dierckx L. 2017: Izegem Haaipanderstraat (prov. West-Vlaanderen). Verslag van resultaten proefsleuvenonderzoek, Ingelmunster.

II. Archeologische indicatoren

Historisch-cartografische en iconografische data

71511	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71512	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71513	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71514	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71515	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71516	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71517	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71518	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71519	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71520	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71522	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71523	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71524	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71528	Indicator cartografie; NK: 150 meter

	Late middeleeuwen: site met walgracht
71529	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71530	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71538	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71539	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71540	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71541	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71542	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71550	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71561	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71562	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71567	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71568	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71569	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht

74765	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
219651	Indicator cartografie; NK: 150 meter 16e eeuw: Veldslag in 1580 tussen Spaanse troepen en troepen van de Franse Huguenoten.
219652	Indicator cartografie; NK: 150 meter WO I: Munitiedepot en een schietplein uit WO I
219654	Indicator cartografie; NK: 150 meter WO II: batterijen - De 3de compagnie van het 16de regiment en de 1ste compagnie van het 8ste regiment bezetten tussen 24 en 27 mei 1940 Ingelmunsterbos en de nabije omgeving om de oprukkende vijand tegen te houden.

Toevalsvondst

70505	Toevalsvondst (1893); NK: 250 meter Romeinse tijd: Een 40-tal brandgraven met munten. Sporen van de brandstapel (2x0,5m) steeds van noord naar zuid. Midden in de brandstapel stond een ruwe urne en aan het noordelijke uiteinde van de brandstapel werden fijner vaatwerk, terra sigillata, terra rubra, terra nigra, Pompejaans rood aardewerk, zeepwaar, lokaal gebruiksaardewerk, fibulae en munten gevonden Merovingische periode: Een 30-tal inhumatiegraven met scramasaxen, lanspunten, messen, bijlen, umbo's en gedamasceerde gespen, parels van barnsteen. Bron: o.a. Thoen, H., Van Doorselaer A. 1980: Het Gallo-Romeinse grafveld van Emelgem, in: West-Vlaamse Archaeologica Monografieën I
-------	---

Veldprospecties

74053	Veldprospectie (1983); NK: 15 meter Steentijd: lithisch materiaal Late middeleeuwen: aardewerk Bron: Van Hooreweder, M. 1985, Archeologisch onderzoek in de gemeente Ingelmunster, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, Vakgroep Archeologie, Universiteit Gent
-------	--

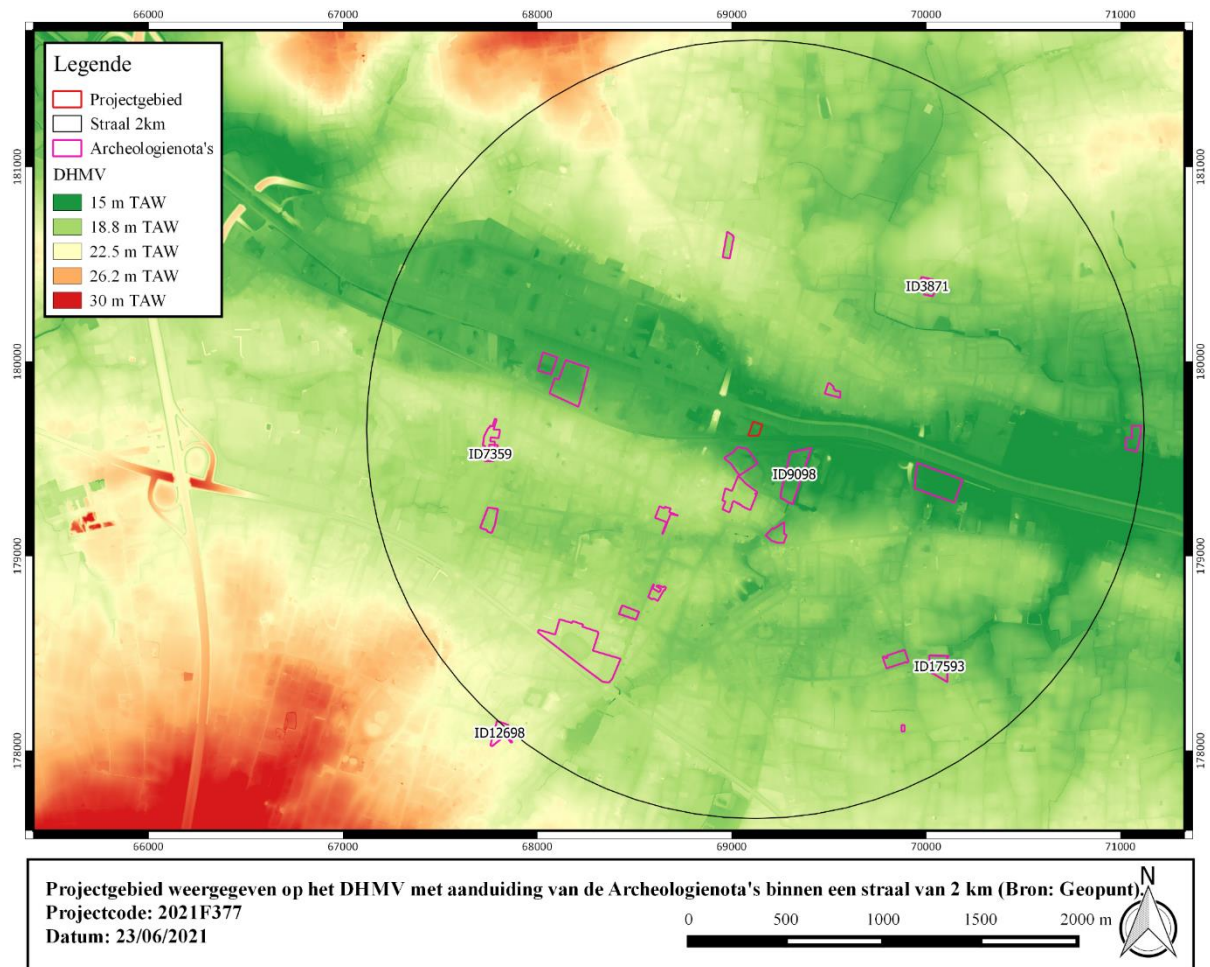
74057	Veldprospectie (1984); NK: 15 meter Steentijd: lithisch materiaal Romeinse tijd: aardewerk Middeleeuwen: aardewerk Bron: Van Hooreweder, M. 1985, Archeologisch onderzoek in de gemeente Ingelmunster, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, Vakgroep Archeologie, Universiteit Gent
74111	Veldprospectie (1985); NK: 15 meter Romeinse tijd: aardewerk Bron: Van Hooreweder, M. 1985, Archeologisch onderzoek in de gemeente Ingelmunster, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, Vakgroep Archeologie, Universiteit Gent

Onbepaald

70508	Onbepaald; NK: 250 meter Onbepaald: weg
-------	---

(Archeologie) nota's binnen een straal van 2 km

In de directe omgeving van het projectgebied werden in het verleden reeds verschillende archeologienota's opgesteld. In onderstaande tabel worden de nota's waarbij eveneens een vervolgonderzoek werd uitgevoerd, toegelicht.

Figuur 17: Projectgebied weergegeven met de archeologienota's binnen een straal van 1,5 km (Bron: Geopunt).

<i>ID</i>	<i>Resultaten</i>	<i>Advies</i>
539 ² 3871 ³	Bureaustudie + PIB De prospectie met ingreep in de bodem toonde aan dat de bodemopbouw op het terrein niet verstoord was en er buiten twee sporen (een houtskoolrijke kuil en een greppeltje) geen archeologische sporen aanwezig zijn op het terrein. Deze twee sporen werden voldoende onderzocht en geregistreerd. Ze leverde geen vondstmateriaal op.	Vrijgave
5265 ⁴ 7359 ⁵	Bureaustudie + PIB Er werd een vrij dense hoeveelheid sporen aangetroffen. In de eerste plaats dienen twee brandrestengraven vermeld te worden. Hiervan werd één exemplaar reeds gecoupeerd waarbij een bijgift in de vorm van een handgevormd potje aan het licht kwam. Dit werd nog niet gerecupereerd. Ten oosten van de brandrestengraven werd een langwerpige noord-zuid georiënteerde greppel aangesneden waarbij langs oostelijke zijde verschillende paalspoortjes op regelmatige afstand werden geregistreerd. Dit wijst mogelijk op een afbakende functie met palissade, al dan niet in verband te brengen met de brandrestengraven. Een groot aantal kuilen, eveneens op regelmatige afstand van elkaar, wijst eveneens op een bepaalde structuur. Er werd een vlakdekkende opgraving geadviseerd.	Opgraving
9098 ⁶	Bureaustudie + PIB Er werden geen archeologische sporen aangetroffen die ouder zijn dan de 18e-19e eeuw. Er werden echter wel duidelijke sporen van recente menselijke activiteiten aangetroffen, die zowel kleinschalige als grootschalige verstoringen van de ondergrond hebben aangebracht. Er is enerzijds de bouw van serres en het gebruik van het onderzoeksgebied als een landbouwgebied. De serres en de aanwezige vijver hebben het bodemarchief sterk verstoord. Anderzijds is er ook sprake van het nivelleren van het terrein, waardoor de oorspronkelijke topografie afgetopt is. Uit de bodemprofielen werd ook duidelijk dat het onderzoeksgebied oorspronkelijk een nat bosgebied zal zijn geweest, dat zich in de vallei van de Mandel en langs de Kasteelbeek bevond. Maar er werd tevens vastgesteld dat de oorspronkelijke bodemopbouw sterk verstoord is.	Vrijgave

² <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/539>

³ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/3871>

⁴ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/5265>

⁵ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/7359>

⁶ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/9098>

6464 ⁷ 12698 ⁸	Bureaustudie + PIB Binnen het plangebied werd een natuurlijk spoor en een vermoedelijk (sub)recent spoor aangetroffen. Het gebrek aan vondsten maakt een interpretatie of datering van dit (sub)recent spoor zeer moeilijk. Ook bleken over grote delen van het terrein lokale verstoringen maar diepe verstoring aanwezig te zijn.	Vrijgave
8535 ⁹ 17593 ¹⁰	Bureaustudie + LBO + VAB + PIB Het landschappelijk booronderzoek kon de afwezigheid van een archeologische site niet staven; een verkennend booronderzoek en proefsleuvenonderzoek werd aanbevolen. De verkennende boringen hebben gewezen op een niet-intacte bodemopbouw in zones verspreid over het volledige projectgebied. Voornamelijk in de noordelijke zone werd de A- en B-horizont in het verleden reeds volledig weggegraven. Er is dus sprake van een (sterk) verstoorde bodem, slecht op enkele zones werd er een intacte bodemopbouw aangetroffen. Overigens werden in heel wat boringen – verspreid over het terrein – grind en organisch materiaal aangetroffen. Dit is te relateren aan fluviatiele afzettingen van de Mandel rivier, hierdoor is de kans van een bewaarde ‘in situ’ steentijdsite binnen het projectgebied klein. Op het terrein werden vervolgens zes sleuven (+ drie kijkvenster) aangelegd. Naast de zichtbare verstoringen (uitgravingen voor de vroegere laadkades) werden daar waar het archeologisch niveau intact was, geen archeologische sporen aangetroffen. Op basis van de zeven bodemprofielen kan het terrein onderverdeeld worden in 3 zones: langs de oostelijke zijde zijn de antropogene verstoringen talrijk aanwezig tot diep in het archeologisch niveau. Centraal werd een intact bodemprofiel opgetekend maar werden geen sporen aangetroffen. In het westen is een aanzienlijke afgraving van het terrein waargenomen.	Vrijgave

⁷ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/6464>

⁸ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/12698>

⁹ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/8535>

¹⁰ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/17593>

1.4.3.2 Historische context en bekende archeologische vindplaatsen

Izegem is gelegen in het zuidoosten van West-Vlaanderen. Het grondgebied van Izegem wordt doorsneden door verschillende waterlopen waarvan de Mandel de belangrijkste is. Hoewel de mesolithische en neolithische mens voor de inplanting van zijn kampementen vermoedelijk eerder de hogere terrassen en plateaus uitkoos werd de vallei door de mens uitgekozen om er specifieke activiteiten uit te voeren. Mogelijk verliet de neolithische mens de omliggende heuvel- en terrasnederzettingen die hij als permanente woonplaats gebruikte, regelmatig om bijvoorbeeld de omgeving af te stropen op zoek naar jachtbuit.¹¹ Op het rivierterras ten noorden van de Mandel zijn op ca. 700 meter ten noordoosten van het plangebied 4 woonhaarden uit het neolithicum gelokaliseerd. De vruchtbare rivierterrassen moeten tevens een aantrekkingskracht gehad hebben op vroege landbouwgemeenschappen, wat wordt bevestigd door de aanwezigheid van talrijke Romeinse sporen in de omgeving van het plangebied.

De christianisatie van Izegem en omstreken gebeurt ca. 650 door Sint-Tillow. Een eerste houten kerkje wordt gebouwd in 1112. Het patronaatsrecht wordt toegewezen aan het Sint-Maartensklooster van Doornik. De oudste vermelding van de stad is als Isinchehem, wat etymologisch zou neerkomen op ‘woning van de lieden van Iso’.

Tijdens het ancien régime is het huidige grondgebied verdeeld in verscheidene heerlijkheden die ressorteren onder het leenhof van Kortrijk of onder de zaal van Ieper. Het Hof van Izegem is de belangrijkste. De Mandel speelt een belangrijke rol in de economische ontsluiting van de stad. Vanaf de 14de eeuw kent Izegem de oprichting van een bloeiende lijnwaadmarkt en bijhorende hal. In de 16de eeuw was Izegem reeds uitgegroeid tot een dominerend handelscentrum binnen de Mandelvallei. Midden 16de eeuw (1545-1546) is Izegem het voornaamste bevoorradingscentrum voor de Gentse linnen transitohandel naar de Antwerpse wereldhaven. Tevens wordt Izegems linnen aangevoerd naar Brugge om verscheept te worden naar Spanje en Engeland. Bekend is het zogenaamde ‘Yseghems blaeuken’ of ‘bocraen’. De linnenmarkt kent een woelige geschiedenis. Tijdens de tweede helft van de 16de eeuw gaat de markt langzaam teloor. Verschillende pogingen tot herstel van de linnenmarkt mislukken onder meer door de emigratie van veel kooplieden en wevers en de boycot van naburige steden. Vanaf de Vrede van Utrecht (1713) is de linnenweverij weer in volle expansie. Dit leidt tot toenemende bebouwing in het stadscentrum en een dalend hoevebestand. De bestelling van schoenen door het Franse leger in 1796 kondigt de ontwikkeling aan van Izegem als belangrijk centrum voor de schoenenindustrie.

De landbouwactiviteiten dalen verder in de 19de eeuw. De tweede helft van de 19de eeuw kent de Izegemse nijverheid een uitbreiding door de mechanisering. De vlasnijverheid breidt uit. Landelijke gebieden worden gekenmerkt door een groeiend aantal vlasschuren, die de linnenweverijen en vlasspinnerijen in het centrum bevoorraden. Ook de schoen- en borstelnijverheid groeit in de tweede helft van de 19de eeuw. In het eerste kwart van de 20ste eeuw worden tal van ateliers opgericht die uitgroeien tot de grootste en belangrijkste fabrieken van Izegem. De economische ontsluiting wordt gestimuleerd door infrastructuurwerken; met onder meer een uitbreiding van het wegennet. Belangrijk voor de borstelindustrie is de aanleg van de spoorlijn Brugge-Kortrijk. Tussen 1862 en 1872 wordt het kanaal Roeselare-Leie gegraven. Vanaf circa 1875 is er een stadsuitbreiding, onder meer naar het zuidoosten met arbeiderswoningen aan de nog landelijke Meense-, Kortrijkse- en Droge Janstraat.

Tijdens de eerste wereldoorlog ligt Izegem in het Duitse ‘operationengebied’. Izegem had een verzorgings- en bevoorradingsfunctie. Verschillende gebouwen krijgen oorlogsfuncties

¹¹ Van Strydonck, G. & De Mulder, G. 2000, p.53.

toegekend. De Duitsers zorgen tevens voor een uitbreiding van de wegeninfrastructuur. Tijdens het interbellum kent de schoen-en borstelindustrie een hoogconjunctuur. Dit uit zich onder andere in de bouw van nieuwe woningen. De straatbeelden van Izegem worden dan ook voornamelijk bepaald door interbellumarchitectuur¹².

¹² Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Izegem [online] <https://id.erfgoed.net/themas/14453> (Geraadpleegd op 23-06-2021)

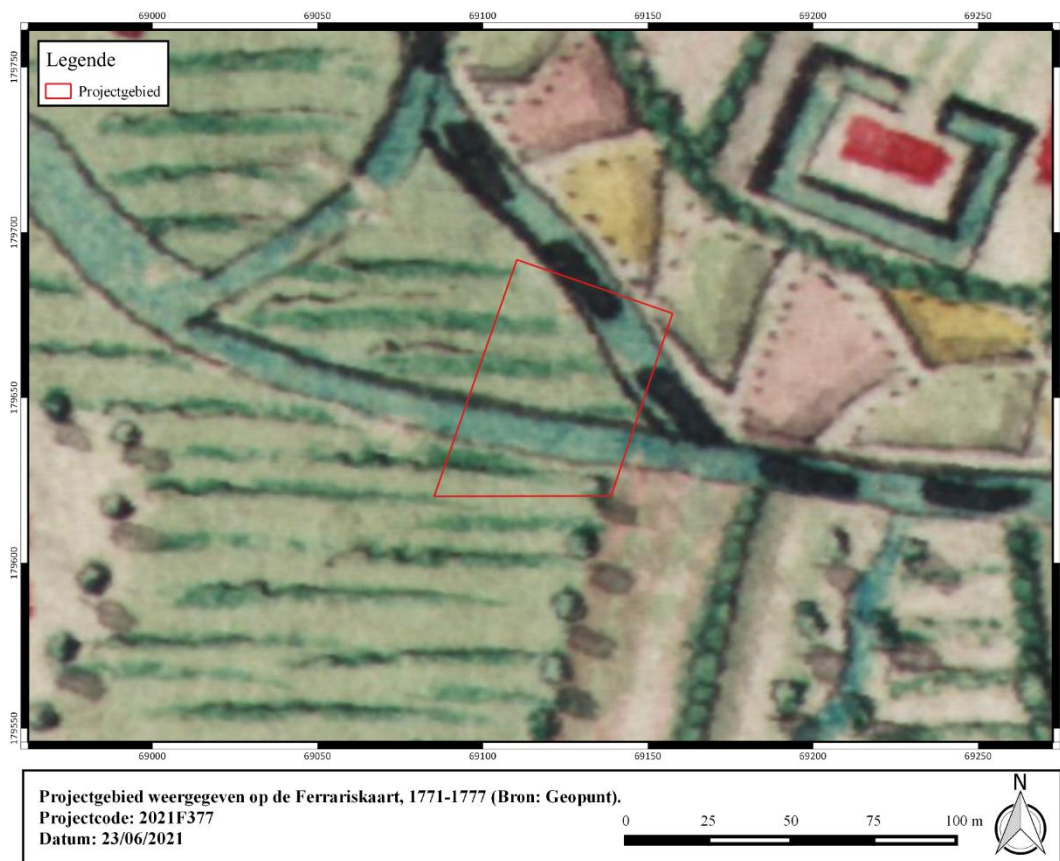

1.4.3.3 Archeologische indicatoren en cartografische bronnen

Op de Ferrariskaart wordt geen bebouwing weergegeven binnen de grenzen van het projectgebied. Het terrein wordt gekarteerd als weiland en behoort tot het nattere meersgebied in de directe omgeving van de Mandel. Deze hoofdrivier doorkruist het projectgebied in de noordoostelijke hoek. Langs de zuidzijde van het terrein doorsnijdt een tweede aftakking van de Mandel het gebied. Precies ten noordoosten van het terrein situeert zich een site met walgracht. De ruimere omgeving van het projectgebied bestaat uit nattere meersgronden in de directe omgeving van de rivier, omgeven door akkerland. Het centrum van Izegem bevindt zich ten zuidwesten van het terrein. Ca. 450 m naar het zuidoosten is het kasteel van Izegem gelegen, dat tot vandaag bewaard bleef.

Het 19de eeuwse kaartmateriaal geeft enkele kleinere waterlopen weer die door het projectgebied lopen en aftakkingen vormen van de Mandel. Op de Vandermaelenkaart dient het projectgebied mogelijk iets noordelijker gesitueerd te worden, ten noorden van de spoorweg. Het gebied krijgt geen nadere invulling.

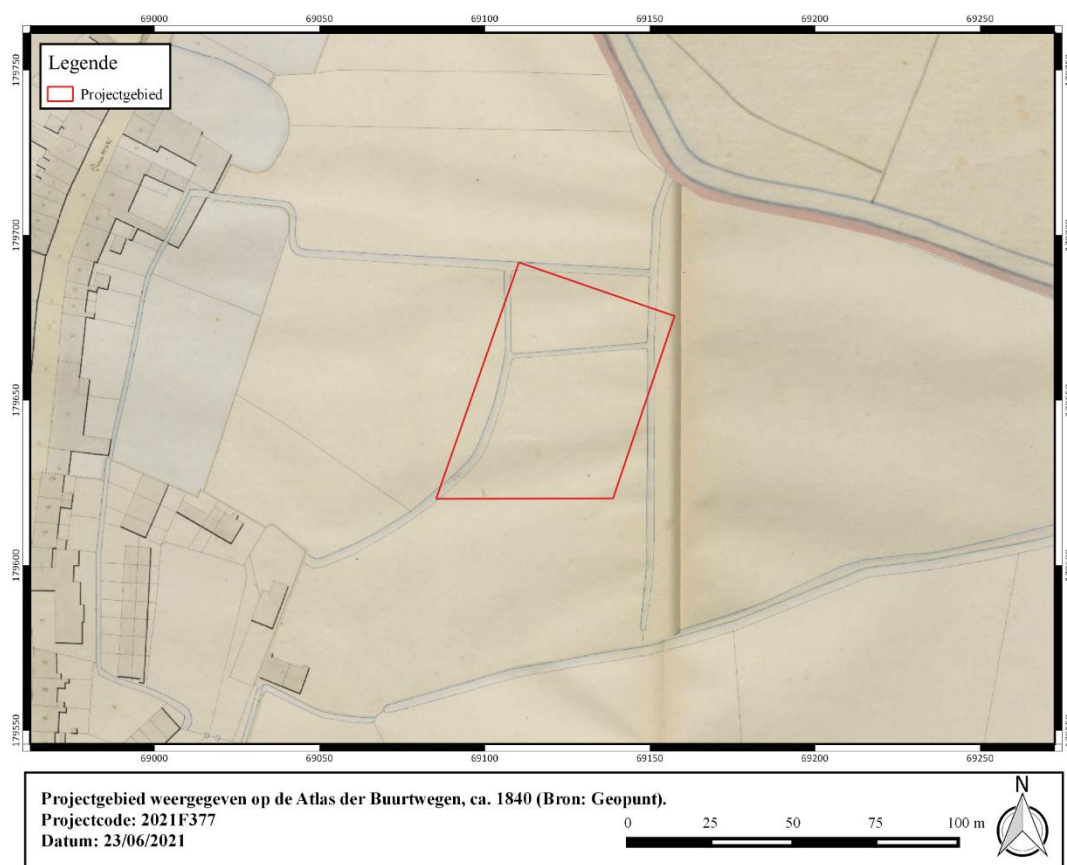
Op de topografische kaart van het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw is het terrein reeds ingesloten tussen het kanaal Roeselare-Leie en de spoorweg. Binnen het terrein zijn enkele kleinere bijgebouwen weergegeven samen met niet nader omschreven elementen.

Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).

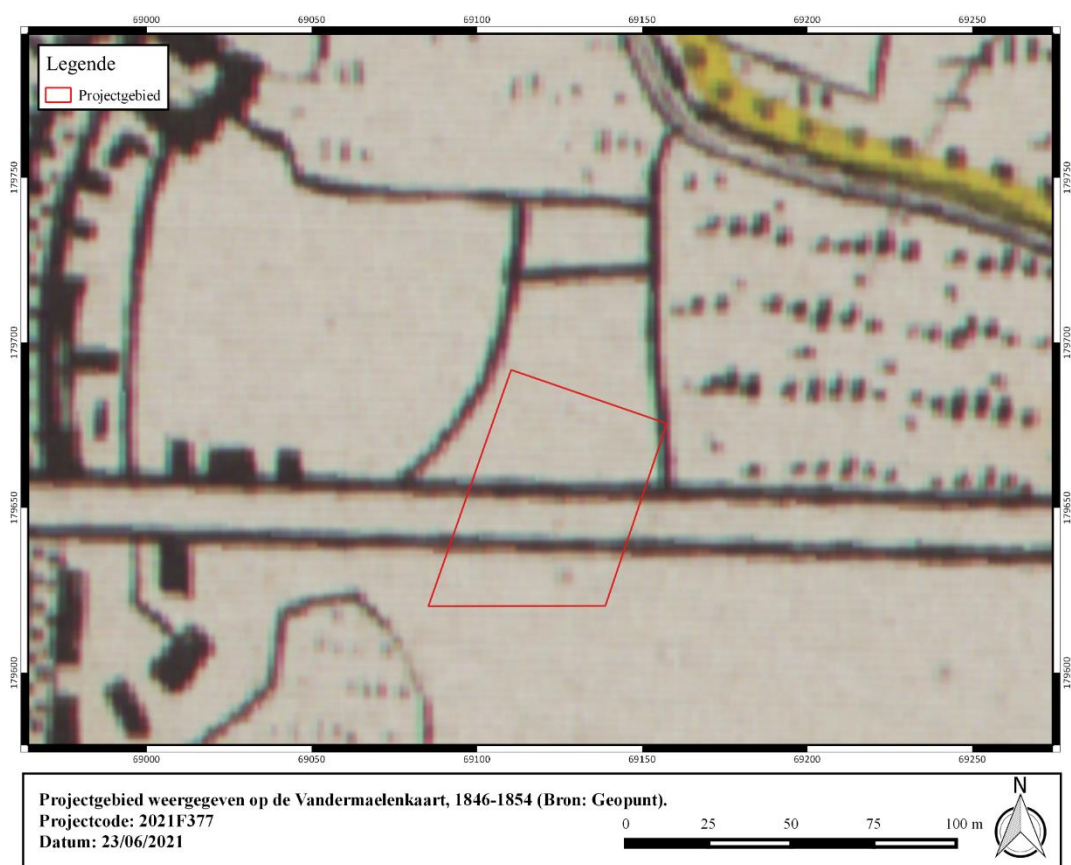

Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).

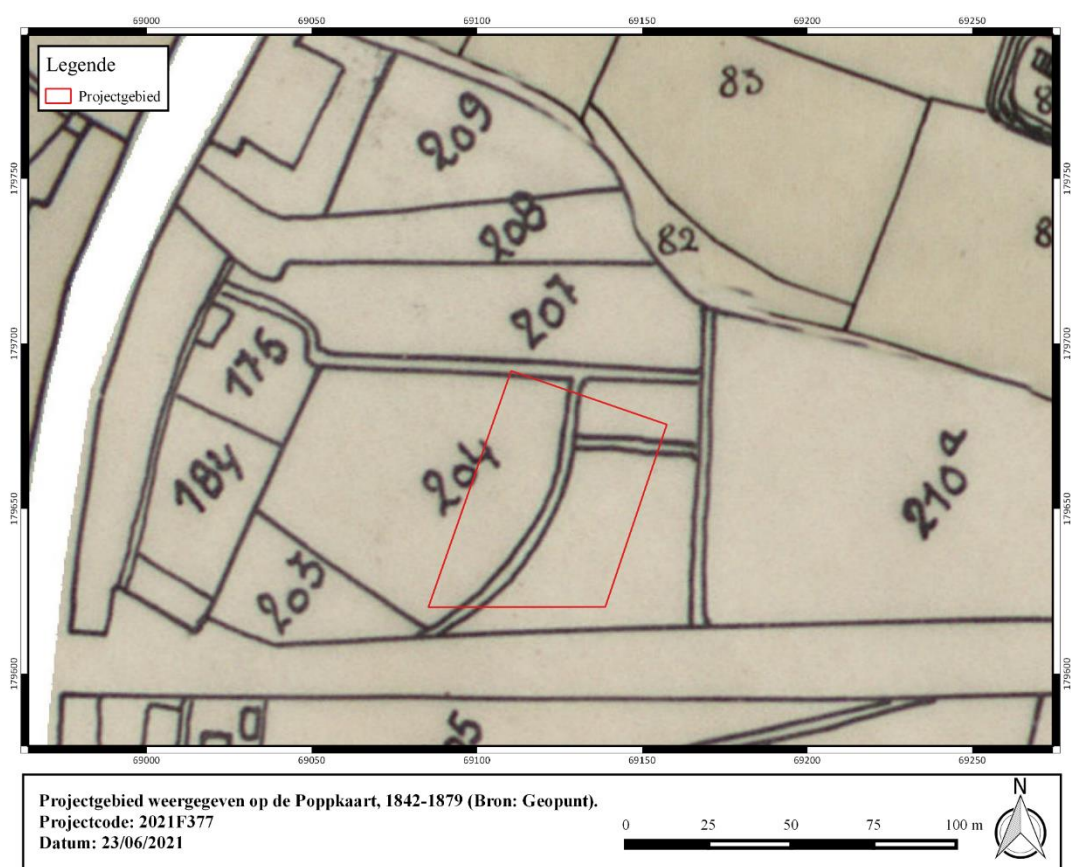

Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).

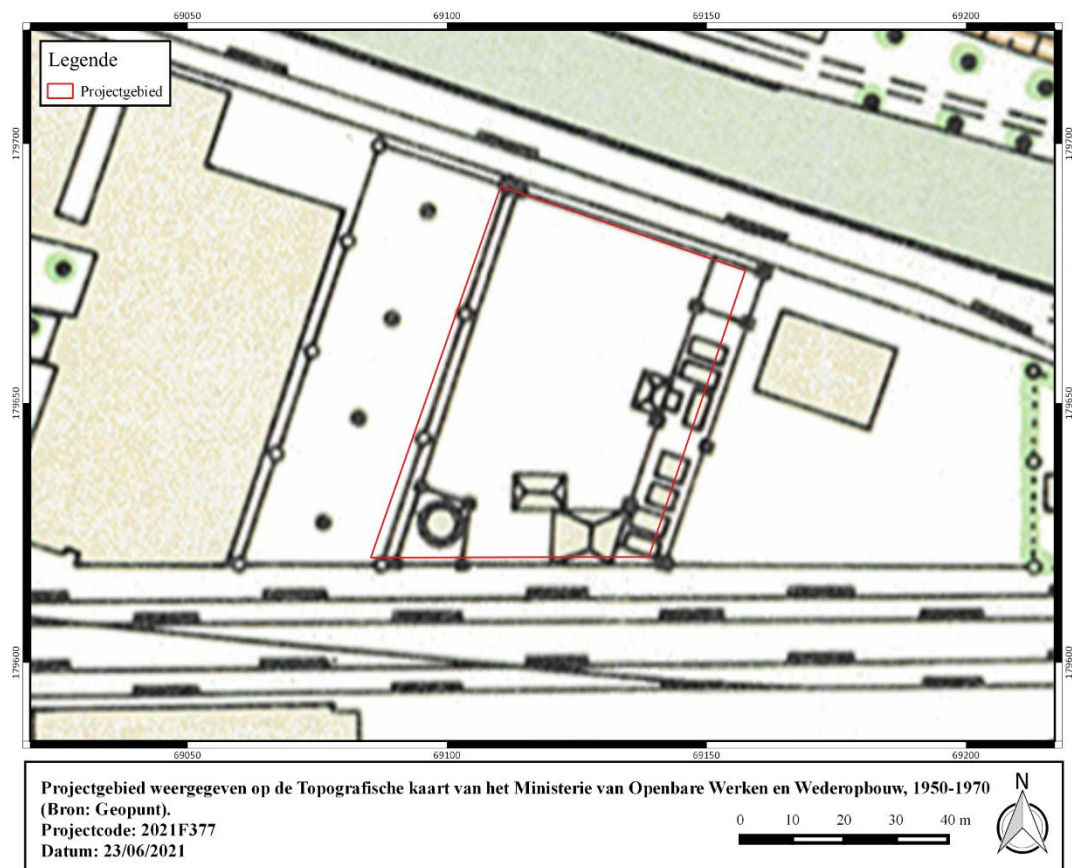

Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de Vandermaelenkaart, 1846-1854 (Bron: Geopunt).

Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).

Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de Topografische kaart van het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw, 1950-1970 (Bron: Geopunt).

1.4.3.4 Huidige gebruik en verstoringen

De orthofotosequentie geeft de evolutie weer in het bodemgebruik binnen de contour van het plangebied gedurende de laatste decennia. De oudste luchtfoto uit 1971 komt hierbij goed overeen met de topografische kaart van het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw. Binnen het terrein zijn verschillende elementen en bijgebouwtjes aanwezig in combinatie met een verhardingszone. Naar alle waarschijnlijkheid was het terrein in gebruik als opslagplaats. In de zuidwestelijke hoek stond een silo of opslagtank.

Op het volgende beeld uit 1979-1990 is de woning centraal binnen het terrein zichtbaar. Rondom de verhardingszone is het aantal bijgebouwen uitgebreid. Langs de zuidelijke zijde van het terrein zijn verschillende opslagtanks opgericht. Het terrein ondergaat vervolgens weinig veranderingen tot op vandaag. Tussen 2008-2011 en 2015 verdwijnen de opslagtanks in het zuiden van het terrein.

Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).

Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).

Figuur 26: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).

Figuur 27: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).

Figuur 28: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2015 (Bron: Geopunt).

Figuur 29: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt).

1.5 Synthese

De opdrachtgever plant de realisatie van twee nieuwe meergezinswoningen met ondergrondse parkeergarage aan de Zuidkaai 4-5 te Izegem. Het projectgebied is ca. 3370 m² groot en is quasi integraal bebouwd en verhard. De aanwezige infrastructuur wordt integraal gesloopt in het kader van de geplande ontwikkeling.

Het onderzoeksgebied is gelegen in de Holocene vallei van de Mandel. Het onderzoeksgebied bevindt zich op een terrein dat wordt ingesloten door de spoorweg in het zuiden en de gekanaliseerde Mandel (kanaal Roeselare-Leie) in het noorden. De Quartairgeologische kaart geeft ter hoogte van het onderzoeksgebied een profielopbouw weer waarbij de top bestaat uit fluviatiele afzettingen van het Holoceen. De bodemkaart geeft ter hoogte van het onderzoeksgebied geen informatie weer. Redelijkerwijs kan aangenomen worden dat de bodem bestaat uit hydromorfe klei- en zandleemcomplexen. Vanwege deze zeer natte toestand was het terrein in het verleden zeer waarschijnlijk te nat voor permanente bewoning of bewerking.

Dit gegeven blijkt ook uit de cartografische bronnen. Op de Ferrariskaart is te zien dat de Mandel net langs de noordoostelijke hoek van het onderzoeksgebied loopt. Centraal door het projectgebied loopt een west-oost georiënteerde zijtak van de rivier. Het onderzoeksgebied zelf en de omgeving ten westen van het terrein is weergegeven als meersgebied. Ten oosten van het terrein is akkerland weergegeven. Hier is de noord-zuid gerichte loop van de Pastoriebeek herkenbaar. Aan de overzijde van de Mandel is het terrein in gebruik als moestuin. Tevens is een rechthoekig wooneiland met centraal gebouw te zien. Het onderzoeksgebied zelf is vrij van bebouwing. Op de 19^e-eeuwse bronnen is te zien dat het terrein wordt doorsneden door verschillende grachten die aansluiten op de Mandel. Ook gedurende de 19^e eeuw blijft het terrein vrij van bebouwing. Op de sequentie luchtbeelden is te zien dat het oorspronkelijke gebouwenbestand groter was. In het zuiden van het terrein bevonden zich meerdere opslagtanks. Deze zijn niet langer te zien op het luchtbeeld van 2015.

In de omgeving van het onderzoeksgebied zijn meerdere archeologische sites en vindplaatsen gekend. Het merendeel van deze sites bevinden zich echter op de hoger gelegen terreinen langs de riviervallei. Aan de overzijde van het kanaal werden bij ouder onderzoek resten uit het neolithicum in kaart gebracht. Hierbij maakt de CAI melding van bewoningssporen en een groot aantal artefacten. De goed gedraineerde, hoger gelegen, vruchtbare zandleemgronden moeten dan ook uitermate geschikt geweest zijn voor vroege landbouwers in de streek. Tevens maakt de CAI melding van een toevalsvondst eind de 19^e eeuw van een grafveld uit de Romeinse periode en de vroege middeleeuwen. Ten zuiden van het onderzoeksgebied, op hoger gelegen terrein, wordt voornamelijk melding gemaakt van middeleeuwse resten van landindeling, bewoning en veldgraven uit de Romeinse periode. Bij verschillende veldprospecties langs de randen van de Mandelterrassen zijn eveneens lithische artefacten gerecupereerd die wijzen op de aanwezigheid van jager-verzamelaars langs de gradiëntzone van de rivier en haar zijtakken. Bij recenter onderzoek ten zuiden van het onderzoeksgebied werden eveneens resten uit de metaaltijden onderzocht en enkele veldgraven uit vermoedelijk de Romeinse periode. Recenter onderzoek in het alluvium van de Mandel bracht enkel resten uit de 18^e en 19^e eeuw aan het licht. Concreet wijzen de gekende waarden op een quasi doorlopende menselijke aanwezigheid op de terrassen langs beide oevers van de Mandel sinds de steentijden.

Hoewel op hoger gelegen terreinen langs de Mandel dient uitgegaan te worden van een beduidende trefkans inzake archeologisch erfgoed, is de verwachting ter hoogte van het onderzoeksgebied eerder beperkt. Vanwege deze beperkte verwachting wordt verder archeologisch onderzoek weinig zinvol geacht.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Izegem [online] <https://id.erfgoed.net/themas/14453> (Geraadpleegd op 23-06-2021)

AGIV

De Gunsch A., Metdepenninghen C. & Vanneste P. met medewerking van Tansens A. 2001: *Inventaris van het cultuurbezit in België, Architectuur, Provincie West-Vlaanderen, Arrondissement Roeselare, Kantons Hoogdele - Izegem - Lichtervelde*, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 17N2, Brussel - Turnhout.

De Moor G., Lootens M., van de Velde D., Meert L. 1997, *Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart – Kaartblad 21 Tielt*, ministerie van de Vlaamse Gemeenschap-afdeling Natuurlijke Rijkdommen en Energie.

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

NGI Cartesius

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

